

Եւ նրա խօսքի նիւթը միշտ նոյնն էր. խեղ-
ճի և անգօրի լուռ ցաւը, բոլոր հարստահար-
ված, հզօր ոտների տակ ճխլված դժբաղդնե-

Այս օրը շարունակվում է Գանձակի և Բաղուրի նահանգները և հունդուրն աշակերտներին կը գտնեն ռազմիկ Դադարանի կողմից: Անդրկովկասում գտնվող գաղտնի պահպանական կոմիտեաների անդամները, որոնց կենտրոնը Բաղուրն է, տարիներով բացատրում էին և զարգացնում կովկասյան մուսուլմաններին իրենց ծրագրի իրականացումը:

Այդ է պատճառը, որ մուսուլման մասսան այժմ աղբյուր համարվում կերպով ոտքի կանգնեց և աղբյուր կատարող կերպով ձեռնարկեց հայերի ջնջման, համոզված լինելով, որ շուտով կազատվե առանձին իսլամի դարևոր թշնամիների լծից:

ՆԱԽԹԱՆԻՆ ԱՐԴԻԻՆԱՅԵՐՈՒԹՅԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐՈՒՄԸ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՄԵՐԻՍԻՆ

Սեպտեմբերի 25-ին, ինչպես հաղորդեց հեռագրերը, Պետերբուրգում բացվեցին ֆինանսների մինիստրի նախագահութեամբ Բաժնադարյն հիմնված խորհրդակցությունները ներառյալ նախագահությունները վերականգնելու համար միջոցներ ձեռք առնելու հարցի առիթով:

Ուրիշ հարցերի թույլ խորհրդակցությունները պարզապես մեջ մտցրված է և նախագահությունները զրոյթի են հարցը, մի և նոյն ժամանակ այդ հարցին նույնպես չեն տրվում մասնակցելու համար հրապարակված են Բաժնադարյն կենտրոնների ներկայացուցիչները: Բանկերների ներկայացուցիչները, որոնք ընտրված են իրանց շրջանից, թույլ հինգ մարդ, որպես հաղորդում է Բաժնադարյն ժամանակառորդ գինեղանակաձևագրված, սեպտեմբերի 20-ին ճանապարհ ընկած Պետերբուրգ: Բանկերների ընտրված ներկայացուցիչների մասնակցությունը հիմք է առնում յուսույն, որ նախագահները ազգայնապետական բազմաթիվ կարիքները բազմակողմանի լուսաբանություն կը ստանան. խորհրդակցությունները, այդպիսով, իր տրամադրություններով առկա կունենան պատճառաբանություններ թե՛ կապիտալի ներկայացուցիչներին և թե՛ աշխատանքի ներկայացուցիչներին, մի բան, որ կատարելապես հնարավոր է դարձնում կանոնադր կերպով լուծելու վերջին տարիներում ստրկերպորանք ընդունված այդ հարցը:

Ներկայ յուրաքանչյուր մեջ մենք կանգ կառնենք Բաժնադարյն բանկերական հարցի մի կողմի վրա, այն է նախագահների սպառնալուծության ազդային կազմի վրա: Բոլոր բանկերները նախագահներին շրջանում 30—35 հազար են. նրանցից 40 տոկոսը մասնակցականներն են (պարսկերեն—25 տոկոս, տեղական թուրքերեն—8 տոկոս, կազանի թաթարները—7 տոկոս) առանց 25 տոկոս, հայերը 30 տոկոս, ուրիշ զանազան ազգությունների բանկերները կազմում են—15 տոկոս: Այդպիսով Բաժնադարյն բանկերական մասսայի մեջ գերակշռող տարրը

էր տառապանքը, նկուղներում, ներքնատաններում, բանտերում սողացող թշուառների կսկիծը, բոլոր այն համար վշտերը, որոնցից զանգված են շնչալիս երջանկությունները: Եւ սրանց բոլորին էլ խղճում էր և՛ մանաւանդ տառապանքը, զորովհետեւ, ասում էր նա, աշխարհի բոլոր աղքատ ու զարկանքը, բոլոր ոճիկներն աւանդությունները հաստատված են համար լիցենզիաներ կողմացած թիկունքներ, որ վաղուց է դադարել զգալ: Հոգում ամբարված թոյն ունէր բոլոր այն պորտաբայի շնչի զահագործողների դէմ, որոնք հեղուկ են արքայութիւնը և արքայազնները զոյնողներ են, ասում էր նա, որոնցով այդ ոճիկները զոտարժանում են կոշտ ճաշից յետոյ, գոյություն ձեռնարկում փայլուն հովաքով: Բաժնադարյն և զբաղող նրա համար նոյն յանցագործներն էին, միայն մեկը ժանիքաւոր, միւսը անօրինակ, իսկ աշխարհի ճակատագրի տէրն անօրինակը գայլի և բորենու ձառքներով թխում է: Ներկայ նոյնն էր միշտ, բայց ամեն անգամ նա գիտէր նոր ոյժ, նոր թափ ու ջերմութիւն տալ իր խօսքերին, որոնք թափվում էին նրա շրթունքներից, ինչպես կարմրածածկ կտորներ, ինչպես իր տանջված, վառված հոգու մասերը:

Իր անցյալից, իր կենքի մասին առհասարակ նա երբեք չէր խօսում. թէև ևս գիտէր, որ նա անյայտ ու զբաղված ծագումից է, անհասկանալի հասակից որը միացած օտարների շնչերում և լիուրի ճաշակել է օտարների փշաւոր գլուխների և մուրաքիկ սիրտ բոլոր դառնությունները:

Մի անգամ նա ինձ մօտ եկաւ աւելի ուսումնասիրելու, աւելի մաշված՝ քան երբեք. մաղի-

կազմում են մասնագետները: Նրանք զբաղվում են գլխավորապես ցածր աշխատանքներով, որոնք ոչինչ պրոֆեսիոնալ նախապատրաստություն չեն պահանջում:

Այն անհաճախ դրուժները, որ մասնագետական բանկերներն ունեն նախագահներում, բացատրվում է նրանով, որ նրանք տեխնիկական գիտություններ չունեն: Կապիտալը հուսալից էր միայն, այն է շահի ետևից ընկնել: Այդ պատճառով ոչ մի ազգություն, որպես ազգություն, ոչ հայկական, ոչ էլ ուրիշը նախագահներում չէ կարող յոյս կապել գերազատություն վրա:

Ինչ վերաբերում է նախարդներին, որոնք հայերին, նախ և առաջ անհրաժեշտ է ի նկատի ունենալ, որ հայերի նախագահները կազմում են ընդամենը Բաժնադարյն նախագահությունների 30 տոկոսը միայն, հետևաբար հայերը նախարդներն են բանկերական շուկայի ամենէն տեղերը չեն. ապա մարդը նախ մի 5 տոկոսը մասնակցականների նախագահություն են տալիս, իսկ արդեն ազգործությունները զրոյթի մասսան կենտրոնացած է ուրիշ ազգությունների ներկայացուցիչների ձեռքում:

Նախագահներում մշտական բանկերներ և ծառայողներ կային 1903 թվին 23,15, և նրանք հետևեալ կերպով էին դասավորված. հայեր 5,223, առանց 4,825, պարսիկներ 4,716, լեզգիներ 3,155, տեղական թուրքեր 2,634, վրացիք 1366, ֆինացիները կազմում էին ուրիշ ազգությունների բանկերները և ծառայողները: Նախ մի փոքրագույն գործառնություն և նախագահության կառավարությունում մշտական բանկերներ նոյն թվին ընդամենը հաշվում էին 3,638. նրանցից առանց կազմում էին 57,61 տոկոս, պարսիկները—22,35 տոկոս, հայերը—12,56 տոկոս, տեղական թուրքեր—4,23 տոկոս:

Ինչ վերաբերում է նախ մի փոքրագույն գործառնություն և նախագահության կառավարությունում մշտական բանկերներ նոյն թվին ընդամենը հաշվում էին 3,638. նրանցից առանց կազմում էին 57,61 տոկոս, պարսիկները—22,35 տոկոս, հայերը—12,56 տոկոս, տեղական թուրքեր—4,23 տոկոս: Ինչ վերաբերում է նախ մի փոքրագույն գործառնություն և նախագահության կառավարությունում մշտական բանկերներ նոյն թվին ընդամենը հաշվում էին 3,638. նրանցից առանց կազմում էին 57,61 տոկոս, պարսիկները—22,35 տոկոս, հայերը—12,56 տոկոս, տեղական թուրքեր—4,23 տոկոս: Ինչ վերաբերում է նախ մի փոքրագույն գործառնություն և նախագահության կառավարությունում մշտական բանկերներ նոյն թվին ընդամենը հաշվում էին 3,638. նրանցից առանց կազմում էին 57,61 տոկոս, պարսիկները—22,35 տոկոս, հայերը—12,56 տոկոս, տեղական թուրքեր—4,23 տոկոս:

Ինչ վերաբերում է նախ մի փոքրագույն գործառնություն և նախագահության կառավարությունում մշտական բանկերներ նոյն թվին ընդամենը հաշվում էին 3,638. նրանցից առանց կազմում էին 57,61 տոկոս, պարսիկները—22,35 տոկոս, հայերը—12,56 տոկոս, տեղական թուրքեր—4,23 տոկոս:

Ինչ վերաբերում է նախ մի փոքրագույն գործառնություն և նախագահության կառավարությունում մշտական բանկերներ նոյն թվին ընդամենը հաշվում էին 3,638. նրանցից առանց կազմում էին 57,61 տոկոս, պարսիկները—22,35 տոկոս, հայերը—12,56 տոկոս, տեղական թուրքեր—4,23 տոկոս:

Ինչ վերաբերում է նախ մի փոքրագույն գործառնություն և նախագահության կառավարությունում մշտական բանկերներ նոյն թվին ընդամենը հաշվում էին 3,638. նրանցից առանց կազմում էին 57,61 տոկոս, պարսիկները—22,35 տոկոս, հայերը—12,56 տոկոս, տեղական թուրքեր—4,23 տոկոս:

Ինչ վերաբերում է նախ մի փոքրագույն գործառնություն և նախագահության կառավարությունում մշտական բանկերներ նոյն թվին ընդամենը հաշվում էին 3,638. նրանցից առանց կազմում էին 57,61 տոկոս, պարսիկները—22,35 տոկոս, հայերը—12,56 տոկոս, տեղական թուրքեր—4,23 տոկոս:

Ինչ վերաբերում է նախ մի փոքրագույն գործառնություն և նախագահության կառավարությունում մշտական բանկերներ նոյն թվին ընդամենը հաշվում էին 3,638. նրանցից առանց կազմում էին 57,61 տոկոս, պարսիկները—22,35 տոկոս, հայերը—12,56 տոկոս, տեղական թուրքեր—4,23 տոկոս:

Ինչ վերաբերում է նախ մի փոքրագույն գործառնություն և նախագահության կառավարությունում մշտական բանկերներ նոյն թվին ընդամենը հաշվում էին 3,638. նրանցից առանց կազմում էին 57,61 տոկոս, պարսիկները—22,35 տոկոս, հայերը—12,56 տոկոս, տեղական թուրքեր—4,23 տոկոս:

Ինչ վերաբերում է նախ մի փոքրագույն գործառնություն և նախագահության կառավարությունում մշտական բանկերներ նոյն թվին ընդամենը հաշվում էին 3,638. նրանցից առանց կազմում էին 57,61 տոկոս, պարսիկները—22,35 տոկոս, հայերը—12,56 տոկոս, տեղական թուրքեր—4,23 տոկոս:

Ինչ վերաբերում է նախ մի փոքրագույն գործառնություն և նախագահության կառավարությունում մշտական բանկերներ նոյն թվին ընդամենը հաշվում էին 3,638. նրանցից առանց կազմում էին 57,61 տոկոս, պարսիկները—22,35 տոկոս, հայերը—12,56 տոկոս, տեղական թուրքեր—4,23 տոկոս:

Ինչ վերաբերում է նախ մի փոքրագույն գործառնություն և նախագահության կառավարությունում մշտական բանկերներ նոյն թվին ընդամենը հաշվում էին 3,638. նրանցից առանց կազմում էին 57,61 տոկոս, պարսիկները—22,35 տոկոս, հայերը—12,56 տոկոս, տեղական թուրքեր—4,23 տոկոս:

Ինչ վերաբերում է նախ մի փոքրագույն գործառնություն և նախագահության կառավարությունում մշտական բանկերներ նոյն թվին ընդամենը հաշվում էին 3,638. նրանցից առանց կազմում էին 57,61 տոկոս, պարսիկները—22,35 տոկոս, հայերը—12,56 տոկոս, տեղական թուրքեր—4,23 տոկոս:

Ինչ վերաբերում է նախ մի փոքրագույն գործառնություն և նախագահության կառավարությունում մշտական բանկերներ նոյն թվին ընդամենը հաշվում էին 3,638. նրանցից առանց կազմում էին 57,61 տոկոս, պարսիկները—22,35 տոկոս, հայերը—12,56 տոկոս, տեղական թուրքեր—4,23 տոկոս:

Ինչ վերաբերում է նախ մի փոքրագույն գործառնություն և նախագահության կառավարությունում մշտական բանկերներ նոյն թվին ընդամենը հաշվում էին 3,638. նրանցից առանց կազմում էին 57,61 տոկոս, պարսիկները—22,35 տոկոս, հայերը—12,56 տոկոս, տեղական թուրքեր—4,23 տոկոս:

Ինչ վերաբերում է նախ մի փոքրագույն գործառնություն և նախագահության կառավարությունում մշտական բանկերներ նոյն թվին ընդամենը հաշվում էին 3,638. նրանցից առանց կազմում էին 57,61 տոկոս, պարսիկները—22,35 տոկոս, հայերը—12,56 տոկոս, տեղական թուրքեր—4,23 տոկոս:

այն միակ պատճառով, որ իր անդադարադադարեան և պրոֆեսիոնալ գիտությունների բացակայութեամբ պատճառով մասնակցական բանկեր մասսան միայն կարողանում է սե աշխատանք կատարել, որը չէ պահանջում ոչ գիտություն, և ոչ արհեստ: Այստեղ տեսա, տեխնիկական և մասաւոր յետաճանցութեան մեջ են արժատացած այն իսկական պատճառները, թէ ինչու բանւոր մասնակցականները միւսների հետ համեմատած անբարեյաղող գրութեան մեջ են: Մասնագետական ինտելիգենցիան, ինչ նա ուղղում է իսկապէս օգտակար ծառայութիւն մատուցանել իր ժողովրդին, պիտի ջանքեր անէ, որ ժողովրդի մասաւոր մակերևոյթը բարձրանայ: Այժման տաժաւակ Անդրկովկասում ապրող երկու միլիոն թուրքերից զարգէտ են միայն 2,4 տոկոս, մինչդեռ անդրկովկասեան հայերի մէջ զրազէտ են 2,5 տոկոս, իսկ հայերի մէջ—25 տոկոս, այսինքն զարգէտների տոկոսը 20 անգամ բարձր է:

Սրանից յետոյ կատարելապէս հասկանալի է թէ ինչու թուրքերը նախագահներում միայն սե աշխատանքով են զբաղված, մինչդեռ հայերը և—պէտք է աւելացնել—դեռ աւելի շատ ուրիշ ազգութիւնների ներկայացուցիչները աւելի լաւ վարձատրվող աշխատանքներ են կատարում: Իրանք բանկերները գեղեցիկ կերպով հասկանում են թէ ինչ գին, ինչ օգուտներ ունի գրագիտութիւնը և մասաւոր զարգացման այս կամ այն աստիճանը, ուստի և իրանց պահանջները մէջ առաջ են քաշում հանրակրթական կուրսերի կազմակերպութիւնը հանքերում, գորտաբանների, ընթերցարանների հիմնադրութիւնը և այլն: Բանուոր մասնակցականները, որոնք ամենից սաստիկ են զգում ազգայնութեան բոլոր փնտռները, պիտի աւելի ստիպողաբար պահանջեն գիտութիւն ձեռք բերելու հնարաւորութիւն: Այդ բանի մէջ նրանց պիտի օգնեն և մասնակցական ինտելիգենտները, ինչ նրանք իսկապէս իրանց ժողովրդի իսկական բարեկամներն են:

«Кавказ»

ԱՅԼԱԶԳԻՆԵՐԻ ՄԱՍԻՆ

Յատուկ յանձնաժողովը, որ պ. Կոբեկոն նախագահութեամբ մշակում է նոր տպագրական օրէնքներ, սեպտեմբերի 22-ի նիստում ընկնում էր այլազգիների, այսինքն ոչ-ռուսաց լեզուով հրատարակվող մամուլի հարցը: Այդ նիստում Կովկասեան ցեղաբնական կոմիտեի նախագահ Հակիկէլ արտասանեց մի ճառ, որի բովանդակութիւնը բերում էր «НОВОСТИ» լրագրից:

«Նկարագրելով հայ, վրացական և թուրքական (Աբքէջանի) մամուլի նեկայ դուռ-

Դու գիտե՞ս արդեօք, որ ես էլ մայր եմ ունեցել, ինձ էլ մի կին է ծնել մի օր, երբ կուրդերիւնք արցունք թափելով կուլ էր տալիս իր որսը, երբ արեւնաբաժ աշծեմը դողդոջում էր գայլի ճիրանների մէջ և բուրբուռ մինից աւելի ուժգին էին վրէժ, վրէժ անում: Եւ այդ մայրը, նա մի անգամ յայտնվեց ինձ երազում, ազգագետ, վշտառ ու գունատ, շոյց ճակատով, և մի փոքրիկ զրուցում էր ինձ այն ժամանակ, երբ ես գլուխս մի սե ժայռի յինձ միջուկում էի հոգիների հետ և մենակ լալիս էի իմ ցաւը, որ հազար տարիների, հազար սերունդների և իմ ցեղի ցաւն է: Եւ ծոնկ չորեքի նրա առաջ նրա յաւիտենական սուգի առաջ, բայց և ինքնուրեք նրան:

Լսի՛ր, մայր իմ, ասացի. ուր և լինես դու, ես չեմ գիտում եմ քեզ: Նզովում եմ քո յողութիւնը, քո երկունքը և այն օրը, երբ ես աշխարհ եկայ: Կուրդերիւնք իր ձուկը տաք աւազի մէջ է թաղում, արծիւը մարիկների ժայռոտ գահին է ընտրում իր զաւակներին ապաստան, վազը անապատների սողունով երբ զբաղւում, պատում է իր կորիւնների կեանքը, իսկ դու ինձ աշխարհ նետեցիր, որպէս մի զգուշիկ ճիճու, թոյլ ու անզօր, որ պիտի սողայ, սողայ մինչև ճիւղի:

Փնչ ու տատախով պատեցիր իմ յանձաբուրքը, մայր իմ. օրօրորիս մէջ օձ ու կարծի: Ներ սողանքի մարմինս վրա և թունաւորված ու անապատ հովերը լիցեցին իմ ճակատը: Կաթի անդ թոյն ծծեցի, և երակներս մէջ արեան փոխարէն կըլի՛ր ու գարշահոտ լիցի վազում: Ինչու այսքան փոշուր են անկված իմ հոգում, ինչու այսքան փոշուր թոյն կուտված իմ սրտում: Կօրի բռնանքի տակ միշտ կապաւ իմ պարանոցը և իմ անզօր գայլոյթը մեռաւ իր ծրիս տակ, որովհետեւ իմ խղճալի բազուկ-

Թեան փառապան և վիճակագրական կողմերը, պ. Հակիկէլ արտայայտեց կատարելապէս որոշ նրա բազմամեայ գիտողութեան ներքից դուռն բերած կարծիքը թէ տեղական մամուլը ուս հասարակութեան թշնամի էր դաձել միմիայն թէ մամուլը և թէ ազգութիւնը անսահման կերպով ճնշելու աղբեցութեան տակ: Ինքն ըստ ինքնեան—Կովկասի աշխարհի մամուլը հակակրօնք չունի դէպի ուս ժողովուրդը: Ընդհակառակն, ամեն մի ճնշում մամուլի մէջ խիստ զրգուշում է առաջանում Ռուսաստանի դէմ, և այսպիսի միջոցներով հաշտեցնելու նպատակը երբեք չի իրագործվի:

«Իր եղբակցութիւնները պ. Հակիկէլ հաստատեց հայոց եկեղեցական կառուածները օրինակով: Այդ կառուածները վերաբաժնեւորեց յետոյ, հայոց մամուլը 24 ժամկէտ ընթացքում խիստ փոխեց իր, մինչև այդ շատ թշնամական վերաբերմունքը դէպի Ռուսաստանը, ընդունելով միանգամայն բարեացակամ քաղաքականութիւն ուս կառավարութեան, նոյնպէս և ուս ժողովրդի վերաբերմամբ:

«Վերջնական եղբակցութեան մէջ պ. Հակիկէլ յայտնեց, թէ այլազգիները մամուլի գրութեան թեթեւացումը ոչ միայն չէ ժողոցնի ապագայում պօռնկուում, այլ ընդհակառակն կատարեալ անկողմ և ուղղում համակրանքի: «Սեղագրէք, եթէ ուղղում էք հաշտվել»—այսպէս վերջացրեց իր ճառը պ. Հակիկէլ:

Մեր կողմից մենք կասենք, որ երբ տեղական մամուլը աւելի ազատ պայմաններ մէջ կը լինի, այն ժամանակ նա ինքն էլ կը սկսէ գրել իր «սե օրերի» պատմութիւնը, որից և կերպով թէ ինչ էր նա զգում և ինչպէս էր նահատակվում պօլիցիական ըժշտի ծանրութեան տակ:

ԴՐՈՒԹԻՒՆԸ ՇՈՒՇՈՒՄ

Սեպտեմբերի 26-ին

Ամսիս 23-ին, կէսօրից յետոյ, ժամը 3-ին, մի հայ զինուորական թուրք բազային զինվորական և այլ ևս չէ վերադառնում: Չորրորդ օրն է մահ են գալիս հային և չեն զրտնում: Կասկած չը կայ, որ նա թուրքերի մէջ անհետացել է—կամ սպանված է և կամ թաքցւած...

Ամսիս 24-ին զինուորները նկատում են, որ թուրքերը շատ են ելումուտ անում իրանց դիրքերը, մանաւանդ «Չոփուսեց» տունը: (Այդ տունը հայի տուն է թուրքի թաղից մօտ և ծախած թուրքը, որ խառնակութիւններ ժամանակ դիրքի տեղ է ծառայել նրանց համար): Չինուորները ու կողակները շրջապատում են տունը և ներս մտնում: Այդտեղ բռնվում են ուղղամթերքի պահեստ, զէնքեր և զարգանք գրքակալ: Տան միջին թուրքերը փախչում են, իսկ մի բանիսը բռնվում են: Հանգամանքներին նայելով թուրքերը պատրաստվում էին այդ օրը յանկարծակի յարձակում գործելու և այդի վրա, սակայն նրանց ներք կը փշվէին, ինչ հարուածի համար լարձարանային:

Ուր ծնար ինձ, մայր իմ անողորմ, և այս անապատի վախճանն ուր է, որով անցնում է իմ նզոված ուղիս: Օձը տարին մի անգամ է փոխում իր կաշին, իմ մորթին մուրաքիկի ցնցոտիների պէս ծուլն ծուլէ՛ս: Դու օր տրորվում և բարակ աւազների վրա: Գլխիս տակի տաք բարերը գանգս եփեցին և աշխարհ յոգնեցին խաւար երկրքի վրա լոյս աստղը փառելով: Արշալոյսը վաղուց եմ մոռացել և խաւար բարդ բարդ դիզված՝ ժայռի պէս սղում է իմ կուրծքը: Եւ երբ քայլում եմ վերաւոր գարշապարիցս կաթիլաթ հոտաւարիւնը հոտաւարով՝ գալիս է յետեկեց առաջանների վոնմակը, և իմ հառաչանքները թուսաւոր քամիներն են խլում և քրքրում դառնանքի հետ:

Եւ քայլում եմ անթիւ սերունդների տառապանքը շալակիս և մի հին անէծք ճակատիս գրված: Այս խնձ ու տանջված կրծքիս տակ լուսն են դրել խօլ յոյգեր, և աւելաւոր իսկաւոր մէջ դարան մտած բուրբուր պէս փախում են ինձ հեռաւոր արշալոյսների մասին և մղում դէպի առաջ, դէպի առաջ... Ճանապարհս վերջ չունի: Լուսն, սիրտ իմ, լուսն, ուր են այդ արշալոյսները, որոնց համար տառապանքում եմ ծնած օրից, և որոնց համար իմ սակարկները տրորվեցին անձայր անապատներում: Լուսնաւոր մէջ փայլում են քաղցած գայլերի աչքերը, որոնց անապատը վիժեց իր դեղին արգանքից, և հորիզոնի վրա հարաւոր տորմայ խաւարն է գալարվում վիշապի պէս:

«НОВ.» րազները հողորդում է, որ հնար
տր է համարված թողատերև ցնեղութային հ
թակալ լուրը րազներնեին բուրդովին ազ
տրէն հրատարակելու կանգիդասներին ցո
ցակը, ընտրութիւններին է ընտրողական ազ

